UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Specvlvm Ivris Gvlielmi Dvrandi

Durantis, Guilelmus

Avgvstae Tavrinorvm, 1578

Curatore.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96846

Visual Library

* An mater dicatur negligens, ſi ſtat per quatuor menſes, Bal. ꝙ non, in auth. presbyteros. C. de epiſcopis & clericis. Bar. contrarium tenet. fac. Bal. in l. precibus. C. de impub. & ali. ſubſtitutio. & l. matres. & l. omnem. C. ad Tertullianum. & inſtitut. ad tertul. §. fina.

¶ Bald. de Tutore.

TVTOR datus pupillo in teſtamento patris facto inuentario: & decreta ſibi adminiſtratione per iudicem, agit contra debitorem pupilli. Et ſi opponitur tutori, ꝙ agere non poteſt, cum hæreditas non ſit adita: quæritur quid iuris? Et videtur ꝙ non audietur. Nam debuit tutor dari Attilianus, vt Inſt. de Attil. tu. in prin. In contrarium, quia exiſtentia ſui hæredis confert tutelam teſtamentariam, Inſti. de hæred. ab inteſt. §. ſui. adeo vt ſi abſtineat pupillus, nihilominus ſit tutor teſtamentarius cum effectu. Nam prætoris propoſitum, dum ſuis abſtinere permiſit, fuit eū, ſ. ab oneribus releuare, non commodis obuiare. ff. de vulga. ſubſtit. l. ſi filius qui patri. & hoc tenet Dyn. Spe. dicit, ꝙ immiſtio præcedere debet, vel iudicis auctoritate, uel dato Attiliano tutore, vel dabitur curator ad adeundam hæreditatem. in ver. an dictus. hoc non placet, quia tutor alias curator pupillo non poteſt in aditione hæreditatis dari. ff. de appel. l. cum in vna. §. tutor. Et ideo tutor Attilianus dabitur, & adita hæreditate, eius auctoritate finitum eſt officiū ſuum, & incipit tutor teſtamentarius: & ſic ceſſat Attilianus, qui eſt datiuus. & ita tenet Odofr. Sed Bar. tenet cum Dy. propter priuilegium exiſtentiæ ſui hæredis. Nam tutela eſt de iure ciuili: & ideo propter exiſtentiam ſui hæredis confirmatur: & in præiudicium tertij, id eſt, tutoris. ar. contra, ff. de teſt. tu. l. qui à patre. & ꝙ ibi no. & de admi. tu. l. impuberi. Forte dici poteſt, ꝙ volens teſtamentarius admittetur ad adminiſtrationem, ſed non cōpellitur inuitus, niſi adita hæreditate. ff. de excu. tu. l. ſi is qui tres. §. 1. ubi dicit, ꝙ teſtamentaria tutela cedit adita hæreditate. & tamen tutor teſtamentarius nō dabitur niſi ſuis. Item tex. dat formam de tutore Attiliano dando: & à forma textus nō poteſt recedi. Item ſi exiſtentia facit illum tutorem efficacem non debet retorqueri in præiudicium pupilli, ſi ipſe ſe immiſerat, ꝙ no. Bald. Ex hoc patet, an in pace quā facit pupillus tutoris prædictus auctorizare poſsit. & fuit de facto, vide ſ. de actore. §. tutor. & ĵ. eo. §. an inuentarium & ĵ. de except. §. exceptio vero facti, uel non facti. & ĵ. de inſtr. edi. §. an tutor teneatur producere inuentarium. Bald. ¶ Conſuluit Dyn. ꝙ exceptio falſi tutoris excuſata per cautionem rati ſponte admiſſam, l. inter quos. §. alieno. ff. de dam. infec. poſsit iterato obiici in cauſa appellationis: quoniam cautio non extenditur ad cauſam appellationis. Bal. C. de proc. l. ita demum. quia hæc exceptio reddit iudicium nullum. ¶ An inuentarium vitiet, ſi aliquid omittatur, uide C. de iu. deli. l. 1. alias ſi. per Cyn. Opponitur, mater & auia non ſuſcepit tutelā intra annum. uer. item ꝙ non recepit. G. uide ĵ. de poſi. §. pono ꝙ Berta. cum ver. ſeq. quantum ad excludendum ſucceſsionem, pōt hoc opponi cuilibet legitimo tutori. C. de legi. hære. l. ſciant. ſed quantum ad excludendam tutelam, nulla lex dicit ꝙ obſtat lapſus anni, & ideo etiam poſt annum mater & auia pōt ſuſcipere tutelam vacantem, quia hic non eſt annua. Si tutor teſtamentarius eſt minor, interim non deuenitur ad legitimum, ſed ad datiuum, ſi prius tutor teſtamentarius complet ætatem quā tutela finiri debeat, quia ſola ſpes teſtamentarii excludit legitimum. Nam ſpes teſtati excludit cām inteſtati. ff. de excu. tu. l. non ſolum. §. ſi libertus. ver. ſed pone, pater. G. ¶ Cū prior agnatus repellitur à principio, & in perpetuū tunc uenit ſequens agnatus. Si repellitur à principio, non in perpetuum, ſed ad tps: tunc venit datiuus: vt dicto §. ſi libertus. & ff. de legit. tu. l. 1. §. interdictum. Si autem repellitur ex poſt facto poſt acceptam tutelam, ſi remanent reliquiæ, venitur ad ſequentem in gradu. ff. de teſt. tut. l. ſi quis ſub condōne. niſi alius exiſtat in anteriori gradu. in uer. & ut ſcias. Sed quæ ſunt iſtæ reliquiæ? Reſpō. in tutela eſt conſiderare curatorem inſeparabilem & exercitium, ꝙ ſi tollitur exercitiū: tn̄ remanet ipſa tutela inſeparabilis, ꝙ eſt qn̄ tutor remouet ab actu: & tunc remanent reliquiæ. Facit ꝙ not. ff. de aucto. tut. l. ſi plurib. in ſimili. ff. vt lega. no. ca. l. 1. §. qui minorem. ſed qn̄ ipſa tutela funditus per mortem, vel quaſi finitur, tunc non remanent reliquiæ. arg. ff. de cond. & demon. l. intercidit. & facit ff. de ſuſpect. tu. l. hę enim. & dixi ff. de iureiur. l. iuſiurandū. §. j. de cond. inde. l. ſi non ſortem. §. qui filius. Vide ĵ. de poſi. §. ꝙ iudex. Baldus. ¶ Tutor datus ex inquiſitione, aut datur ex inquiſitione ſolenni agnatis, & coniunctis pupilli; & tunc aut eſt euidenter locuples, & non ſatiſdat: aut dubitanter, & ſatiſdat. Aut datur ex inquiſitione coniunctoria: & tunc ſemper ſatiſdat. in §. ſi autem. uerſi. horum autem. & uerſi. & no. ꝙ tamē fiat. Gulie. ¶ An mater dicatur tutrix legitima? videtur ꝙ ſic. C. ad Tertul. l. omnē. & C. ex qui. cau. pig. taci. contraha. l. pen. Spec. dicit contra: ꝙ proprie non dicitur legitima, quia exorbitat à naturale legitimæ tutelæ, ſed dicitur anomala. verſ. ſed nūquid dicendum. G. ſed quid ad reſpondendū quo nomine uocetur? Reſpon. ſi eſſet legitima, falſum diceret G. C. ad Tertul. l. 3. quæ dicit, ꝙ exiſtente legitimo, mater non priuatur ſucceſsione: ſi tamen petiit tutorem. Nam cum mater ipſa eſſet prima in ordine legitimorum: illa gl. pręſupponeret falſum: quia non poteſt inferior legitimus dici, ſi prior legitimus extat. Bar. dicit, ꝙ etiā ſi anomala dicatur. gl. hodie dicit falſum, quia mater præfertur. Debet ergo repudiare tutelam uel agnoſcere, ut pupillus non ſit abſq; tutore, alias priuatur ſucceſsione. Bal. Sed ego dico, ꝙ nullo iure cauetur, ꝙ mater priuetur ſucceſsione, ſi non acceptat, nec repudiat tutelam, ſed bene cauetur, ꝙ perdit ſucceſsionem, ſi non petiit dari tutorem. Bal. At habenti legitimum, mater quæ non ſumpſerit tutelam, non pōt alium petere. verſi. ſecundo, ꝙ ſi mater. ergo non punitur. Sed ubi ſumpſiſſet tutelam, & dicat ſe nubere uelle, & petat ſe à tutela remoueri, pōt petere quem vult loco ſui. Facit ꝙ no. Inſt. de cur. §. interdum. per Accur. quibus omnib. præfertur: quia loco matris ſubrogatur. ver. ſed quid ſi mater. per §. ſin autem tutela. ſm̄ Bar. & gl. Tenetur mater quæ ſumit tutelā renūciare extraneis nūptiis, Velleiano, & omni alii legum auxilio: hoc dictum eſt p p beneficium legis antiquę. C. ad Vell. Nam ubi nō ſit certa, mulier, eſſet ipſo iure tuta. Et ideo iſta uerba, & omni alii legum auxilio, ſunt de ſubſtantia in tutela fœminę. in auth. ut hi qui obperh. §. pe. ¶ Nuda ſponſalia non finiunt tutelā matris iam ſuſceptā. ſed impediunt ſuſcipiendā. verſ. quid ſi nudum. G. ar. ff. de diuor. l. fi. ¶ Tenetur tutor obligare bona expreſſe. C. de epiſ. aud. l. de creationib. tn̄ ſi non exprimitur, ualet tutela & decretum, quia tacite intelligitur. C. de admi. tu. l. pro officio. C. de iudi. l. properandum §. fi. & ita tenet Spe. in tit. de curat. verſi. inſtrumentum quoq; curæ. & ver. item quidam. ubi omnino uide ĵ. de ſent. §. alias. & §. ſeq. Bal. Tenetur tutor dare fideiuſſorem idoneum: & tn̄ ſi non eſt locuples, non propterea decretum eſt nullum. C. de iure dot. l. mulier. & ibi à principio nil fuit omiſſum de contingentib. dic. ut ĵ. §. ſatiſda. ¶ Tutor teſtamentarius non tenetur dare fideiuſſorem: tn̄ ſi dedit, teneret. ff. de fideiuſ. l. Grece. §. à tutore. ¶ Tenetur tutor ſubire defenſionē ſine vlla cunctatione. C. de admi. tu. l. fi. §. defenſor. tn̄ ſi non dixit illa uerba formalia, ſine ulla cunctatione, ſufficit promiſsio defenſionis, quia tacite intelligitur ſimpliciter. Nam Spe. illa uerba. Sine ulla cunctatione, non ponit in forma, ſed promiſſio defenſionis explicita eſt de forma, & eius omiſsio uitiat tutelam. in d. §. ¶ Vitricus poteſt eſſe tutor priuigni, ſed non educator. §. nunc dicendum. uer. ueruntamen. G. Conceditur ergo ſibi, ꝙ ſi tutor, ꝙ eſt plus, & denegatur educatio, ꝙ eſt minus. ff. de neg. geſt. qui aliena. §. quanquam. Sed ſi lex nō cōfidit de eo, qūo eſt tutor? Rn̄. confidit ſm̄ quid, non ſimpliciter. ff. de adop. l. nonnunquam. Bal. ¶ Satiſdatio non eſt de ſubſtantia tutelæ: & ideo in alio inſtro, & alia die præſtari pōt. §. generaliter. uer. non tamen. G. & arg. C. de preci. Impe. offe. l. vniuerſa. ff. qui ſatiſd. cog. l. ſi fideiuſſor. §. ſi neceſſaria. q a non requiritur ad inchoationem naſcentis officii, ſed ad executionem officii iam in eſſe producti. Simile no. ff. de uſufru. l. 1. Bald. uide ſ. tutor tenetur dare. & ſ. de actore. §. ea quæ ſunt. ¶ Si tutor non fecit inuentarium, non ualet auctoritas eius: nam omiſsio modi uel formæ uitiat etiam actum fauorabilem. ff. de uerb. obli. l. qui Romæ. §. Flauius. etiam ſi cōis error adſit: q a lex, Barbarius, non habet locum, niſi in officiis publicis auctoritate & utilitate: nō in priuatis altero ēt modo. uer. quia ſi pupillus. G. & no. ff. de iureiu. l. iuſiurandum. §. 1. & l. tutor. §. prodigus. Bal. Vide ſ. §. an inuentariū. ¶ Clerici poſſunt eſſe legitimi tutores, niſi ſint monachi uel epiſcopi. Itē opponitur. G. monachus nō habet unde ſoluat, nec hēt bona, quæ poſſunt hypothecari pro adminiſtratione. Itē hr̄ pro mortuo. Bal. ¶ Tutorē dat iudex originis, domicilliq; pupilli & tutoris, nō alius. uer. itē no. cū ſeq. G. & qn̄q; clericus & laicus ꝯueniunt in dando tutorē. Inſti. de Attil. tutore. §. nos aūt. in gl. ordi. Bal. ¶ Nomen legitimi tutoris largū eſt, vt no. C. de excep. l. 3. Bald.

a ¶ De Curatore.[a] Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium illud ualet quod non lædit alterum.*
2 *Curator poteſt à quocunque iudice dari.*
3 *Curator dari poteſt in ultima uoluntate.*

¶ Curator à quibus dari poſſit, & à quibus non.

VISO de tutoribus, aliqua de curatorib. diſcutiamus, dicentes, Qui eos dent, Et quibus dentur, Quę ſit eorum poteſtas, Quibus cauillationibus ab agendo repellantur. Quibus modis conſtituuntur.

ADDITIONES.

a Vide ꝙ dixi ſuper rubrica proxima. Hoc aūt ꝙ eſt ad utranque rubricam cōem q̄ro, an tutor pupilli, uel curator adulti poſsit eiuſdē cohæredem uel ſocium prouocare ad diuiſionem, & ad aſsignationem prædiorum & rerum cōium, quoad culturam & fructus tantum. Et ut intelligas, ſcire debes Canoniſta, ꝙ ſi duo ſunt cohæredes, uel ſocii, quorum vterque minor, neuter ad diuiſionē prouocat rerū cōium ſi uero alter eſſet maior: diuiſio ad eius ꝓuocationē fieri pōt. Habet vtrunq;. C. de præd. min. l. pe. ff. de re. eo. qui ſub tut. uel cura. l. 1. §. ſi cōis. & l. ſi pupillo tn̄. Idem ſi eſſent duo minores, & tertius maior: ille enim maior ad diuiſionē prouocare pōt, vt ff. de auct. tut. l. antepe. & ut ibi no. pdicta procedunt in prædiis, & rebus immobilib. & diuiſione quæ in illis fiat, quoad proprietatē. Ratio aūt quare lex noluit p minorē diuiſionē non quæri, eſt, ne ſua partē diſsipet. Habeo q̄ſtionem hāc ab olim per Lamber. de Ramponib. diſputatā: & incipit, in quęſtione qua quęritur. Et demum per Vitanſium renouatā: & incipit, quædā domina. quaſi p eadem uerba. Hoc tn̄ ſcias, ꝙ ſm̄ legem Lombardā nō eſſet quæſtio: quia ēt infans prouocare & ꝓuocari pōt ad integrā diuiſionē, ut ibi. lib. 2. de prohi. alien. mi. l. 3. ſoluerunt talē ꝓuocationē fieri poſſe. Et hoc ēt tenuit Guido. de Suza. ſuper l. iubemus. 2. C. de ſacroſ. eccl. & ſuper l. pe. C. de præ. mi. Sed qua uia petatur, non expreſsit, nec Alb. Gal. in reprobationib. idem tenens. Prædicti aūt dixerunt id peti utili iudicio familiæ herciſcundæ uel cōi diuidundo. Allegant l. antepe. ff. de auctori. tu. cū ſua gl. & ff. fami. hercīſ. l. Lucius & Titia. quæ de tali diuiſiōe redditua loqui vr̄. C. de ſacroſ. eccl. l. iubemus. 2. in prin. vbi prædia eccleſiarū diuidunt, nō ad proprietatē, ſed ad culturā & fructum. ff. de leg. 2. l. Caius. §. 1. vbi vnus fundus diuiditur, quoad culturā ꝯmodiorē, non ꝙ ſint duo fundi. Facit C. ad Treb. l. iubemus. ubi ꝯputatio fructuū differt à ſolido. Itē ſatis eſt iuri ſatisfactū, ex quo per talē diuiſionē non permittitur cōio rei. ff. de reb. eo. qui neq;. in fi. Item ex quo ſic expedit minori, debet ceſſare prohibitio. ff. de iure patro. l. adigere. §. quāuis. Imo ſi per illud impediretur utilis expedientia minorū, incipiet illud ius eſſe iniquum. ff. de vul. & pup. ſubſ. ex facto. in prin. cū iudex, ꝙ eis vtiliſsimū eſt, inſpicere debeat. ff. commu. diui. l. iudicē in prædiis. Expedientia vero notabilis eſſet, ſi ille cohæres uel ſocius eſſet iniurioſus & rixoſus. ff. pro ſoc. l. ſi cōuenerit, in fi. ꝙ aūt illa iudicia ſint apta, non ſolu ad proprietatis diuiſionē, ſed ēt ad vſumfructū & vſum ꝯſtituendū, & aſsignādū, patet ff. fam. hær. ſed & ſi vſucapio, §. 1. & l. & puta. §. 1. & 2. ff. cōi diui. l. ſi quis. §. officio. & l. cōi diui. §. cū de vſufr. ff. de vſuf. l. æquiſsimū. Scias ergo l. pe. loq. de minore vnius ciuitatis originario, qui ibi ēt facultates ſuas hēt, ſed q a de illis bānitus eſt, habitat in ciuitate vicina, & ibi ꝯuenitur: quæritur quis det ſibi curatorē. l. vnica. C. vbi tu. vel cur. pet. vr̄ velle, ꝙ iudex originis & facultatū. ibi: reſtitui apud patriā, & c. Gui. de Suza. ibi tenet, ꝙ rōne neceſsitatis id liceat, ꝙ alias non liceret. ff. de off. ꝯſul. l. vna. & ibi ꝯcordant. & ext. de reg. iur. ꝙ non eſt. Et hic neceſsitas ſit ibi dari, cū ſine vitæ periculo illuc ire non poſsit. ipſe iudex ſub quo ꝯuenitur, curatorē dabit. Bene facit ff. ad mun. l. filii. §. relegatus, & l. eius. §. fi. vbi dicitur, ꝙ relegatus eo loco, vbi arcetur, habet domicilium vbi facit etiā ꝙ de vagabundo dicitur C. vbi de cri. agi. oport. l. 1.

¶Quid dent Curatores.

1.§.Scias ergo ꝙ curatores dantur ab eiſdem magiſtrati-
bus,à quibus & tutores.Inſt.de cu §.1.ſcil.à præ-
fecto urbis,à prætore,à præſide, à proconſule, à præfecto. Aegi-
pti,& ab eo qui regit prouinciam pręſide mo tuo,uel abſente,&
à magiſtratibus municipalibus:vt ff.de tu.& cu .da.ab his.l.1.& 3.
& l.is qui.& aliis legib.& à præfecto vel defenſore ciuitatis,¹ vel à
iuridico Alexandriæ.Inſt.de Atti.tu.§ ſed hoc iure.& § ſeq.& de
curat.§.ſolent.& in Auth.de defen.ciui.§.nulla.ff. de off.procon.
& leg.l.pen.Quidam autem dare prohibentur, vt dixi.s̃.ti.1.§ ſin
autem.uer.ita quod eſt datus Et no.quod non habet quis ius dan
di tutores vel curatores ex eo,quod habet merum imperium,uel
iuriſdictionem:quia is ſolum habet, cui lex uel ſenatuſconſultū,
uel princeps conceſſerit.ff.de tute.muto.§.tutores & ſunt iam di
1 cti. † ¶Quid de his qui hoc quotidie impetrant à papa uel prin-
cipe,quos Italici iudices appellant,& ſunt priuatæ perſonæ? Dic,
ꝙ poterunt dare tutores.ualet enim hoc priuilegium,cum alterū
non lędat.C. de preci. Impe.off.reſcripta. quæ eſt 25.q.2 & C.de
prępo.ſa.cub.lib.12.l fi. & tales ſunt ordinarii ſine adminiſtratio
2 ne,extra,de in integ.re.cauſa † Dixerunt autem quidam,curato-
rem poſſe à quocunque iudice dari:arg.C. de admi.tut l.fi & §.1.
a & forte à delegato & ſubdelegato.[a] Alii contra.Tu dic, ut præ
3 dixi.† ¶In ultima autem uoluntate dari poteſt curator,ut in Au-
b then.colla.8.ut liceat matri & auiæ in prin. Item curator[b] in te-
ſtamento non datur, licet datus confirmetur.ff.de confir.tut.l.1.
c in fin.& l.fi.C.eod.tit.l.2.[c]

ADDITIONES.

a Subdelegato. ¶Si dicas delegati Papæ, & quoad cauſam ſibi commiſſam,
hoc eſt approbatum de iud.ca.vlti.lib.6.§. delegatus.¶Adde, vt plene per
Old.conſi.59.incip. vertitur in dubium. vbi alterius quam Spec. decidit,ꝙ
poſsit dare curatorem,& an iudex originis uel litis.
b Cutator.¶Sup.rebus.
c l.2.¶Vide s̃.§.fin.uer.cæterum.& ad fin.uer.porro.

¶Quibus dentur Curatores.

SVMMARIVM.

1 *Curatores dantur furioſis & prodigis.*
2 *Minoribus furioſis datur curator potius ratione ætatis , quam furoris.*
3 *Pupillis quo caſu dantur curatores.*

1 2.§.Dantur autem † furioſis & prodigis,[a] qui nec tem-
a pus,nec modum, nec finem habent expen-
ſarum:ut ff.de cur.fur.& prodi.dan l.j.& hoc de furioſis minori.
2 25 an. Inſt.e.§. furioſi. † ¶Minoribus autem furioſis datur tutor
uel curator,qui intelliguntur dari ætati,potius quam furori.ff.de
b tute.qui habet.§.1 & in præd.§.furioſi.[b] Dantur etiam mente ca
3 ptis,ſurdis,& mutis, & morbo perpetuo laborantibus & † pupil-
lis tutorem teſtamentarium uel legitimum uel datiuum non ha-
bentibus,uel minus idoneum habentibus, uel ad tempus datū,uel
infirmum,uel cauſa neceſſaria impeditum.Inſtit.de cur.per totū.
Dantur etiam omnibus perſonis,quas habes ff.de poſtul.l.1.§ fin.
& l.2 3.4.& 5.& ff.de priuil.credi.l.3.4.5.& 6.

ADDITIONES.

a Dantur autem furioſis & prodigis. ¶De curatoribus horum duorum mul-
tum plene Azo in ſumma ſuper hac rubrica.& no.Accur.C.de epiſc.aud.de
creationibus.ꝙ horum cura eſt legitima, aliæ ſunt datiuæ.
b Furioſis.¶Secundum Vber.de Bona.

SVMMARIVM.

1 *Curatorum poteſtas quæ ſit.*

a 3.§.Et ſcias,[a] quod iſti duo,ſcilicet curator furioſi, & † cu-
1 rator prodigi , habent plenam rerum adminiſtratio-
nem:ſed curator bonorum , & curator ventris habent ſolam cu-
ſtodiam rerum,quæ deteriores futuræ ſunt,& vendicationem.ff.
de admi.tut inter bonorum.Et ſi æs alienum urgeat , & dilatio ſit
damnum creditoribus allatura.ff. ex quib.cau. in poſſ.ea.l. Fulci-
nius.§.adeo & § planè.& §. Labeo ff.de ventre in poſ.mit.l. cura
tor ventris.§. curator. vſucapiones etiam interpellant , ut ff. de
mu & bo l.1.§ item ſi periculū.ff.de cur.bo.dan.l.1.in fi. De cura
b tore ad litem dato dixi s̃.de ſyndico.[b] §. contra actorem.lver. pu
beres.& ſeq.& verſi.porro.

ADDITIONES.

a Et ſcias.¶Secundum Vber. de Bonacur.cuius fuit totus iſte §. excepta ulti-
ma remiſsione.
b Syndico. ¶ Forſan à principio poſuerat duos tractatus ibi ſequentes ſub il
lo titulo, quod colligo : quia princ.tit,de actore uniuerſitatis allegat pro §.
quem,cum uer,ſeq.ibi quæritur.

¶Curatores quibus cauillationibus ab agendo repellantur.

SVMMARIVM.

1 *Curator ſe dicens datum adoleſcenti , quibus rationibus poßit impugnari.*
2 *Simpliciter conſtitutus, an ad omnia interpretandus ſit conſtitutus.*
3 *Vir an poßit dari curator ad litem uxori.*
4 *Curatorem ſe dicens furioſi,prodigi,ſurdi,muti, & huiuſmodi, debet rem
taliũ ſatiſdare ſaluam fore.*

a 4.§.Vt autem breuem dem tibi excipiendi doctrinam, ſcias
quod curator datur adoleſcēti. Datur & dementi,[a]
vel prodigo, uel alteri maiori: Item datur bonis : item uentri,de
1 quibus per ordinem proſequamur. † ¶Si ſe dicit[b] datum adole
b ſcenti:aut eſt datus generaliter , aut ſpecialiter ad certam cauſam
uel litem:quod fieri poteſt,ut s̃.ti.proxi.§.fin.uerſi. quid ſi quaſi.
Si ſe dicit generaliter datū , uide à quo datus ſit.& alia quæ dixi s̃.
tit.prox.§.ſi autem.per totum ipſum ti.de tutore datiuo. Excipe
etiam de inuentario,de ſacramēto,de ſatiſdatione, & de ſtatu,&
ætate eius & pupilli.s̃. titu.proxi. in tutore dixi. Et quod eſt datus
curator habenti curatorem, & ſine cauſæ cognitione.ff.de tute.l.
1.C.qui dari tut.uel curato.poſ.l.curatorē.De hoc ſupra tit.pro-
xi.§.generaliter.uer.item quod habenti:Et quod nō ſit datus vo-
lenti & petenti & præſenti , ut iam dicam. ¶Si uero dicat ſe datū
ad certam cauſam,uel litem , non potes tot obiicere : quia poteſt
forte dari à quolibet iudice, ſub quo litigatur,ut s̃.dixi.§.j.Et hoc
reuocato in dubium, obiicias quod non ſatiſdedit.ff.rem ra.hab.
l.3.Sed hoc forte non admittetur:quia ibi non dicit de certa lite,
ſecundum Vber.de Bon.& de ętate finita.vt s̃ tit.prox.§.fi.Item,
quod is eſt, & quod non fuit datus præſenti & petenti.ff.de tute.
qui habet.§.pen.Licet enim cogatur recipere curatorem:tñ ipſe
eum petere debet,& ad hoc cogendus eſt.C. qui pe.tu.vel cu.l.1.
2 Inſti.de cur.§.itē inuiti.ff.de min.ait prætor.§ permittitur.† ¶An
autem conſtitutus ſimpliciter uideatur ad omnia conſtitutus, &
an curator datus ad rem uel litem certam:& ad quædā alia faciat
c inuentarium , dixi s̃.de actore ab vniuerſi.uer.porro.& ſeq.[c] Itē
ꝙ eſt creditor uel debitor pupilli.C. qui da.tu.uel cur poſ. Auth.
d minoris debito Sed forte illud loquit̃ de curatore gñali.[d] & hoc
3 iunge quod no.in præ.uerſi porro. † Sed nunquid uir poteſt dari
e curator ad litem vxori?[e] Dicunt quidam,quod nō:ut C.qui dare
f uel dari tu.uel cur.poſ l.2.[f] ubi indiſtincte dicitur,quod uir non
poteſt dari curator uxori:unde indiſtincte eſt accipiendum: ut ff.
de publ de pretio.19.diſt.ſi Romanorum.extr.de priuil.quia cir-
ca. Et præterea ratio illius legis etiam ad hunc caſum extenditur:
quæ eſt,ſcilicet, quia maritus actione nego geſt.ab vxore nō de-
bet cōueniri,ergo idem ius debet hic eſſe ext. de conſt.trāſlato.
ff.ad leg.Aquil.illud.C.de vſufruct antiquitas.C.de nup.ſi liberā.
in fin.Io.uero diſtinguit,an maritus cōſtituatur vniuerſalis cura-
tor,quod eſſe non poteſt:vt in præ.l.an ſpeciali .& tunc ſecundū
eum ceſſat ratio illius legis,vnde & poteſt eſſe procurator uxoris
C.de procur.maritus.& poteſt eſſe ratio pro Ioan nam maius pe
riculū eſt in curatore uniuerſali,cum habeat cuncta negotia ejus
gerere,& ſic ex tali negotiatione magnum damnū poſſet mulier
ſuſtinere:at in procuratore ſpeciali , non poteſt magnum verſari
periculum . Præterea mulier poteſt reuocare procuratorem ad
vnam litem datum:ut ff.de procur.l.ante litem.& l.poſt litem.ſed
uniuerſalem nō:cuius officium certis modis finitur, ut C.de neg.
geſt.tutori.& facit C.de excuſ.tut. ampliſſimi.& in hoc concor.
4 Iacob.Bal.† ¶Porrò[g] ſi dicit ſe datum uel prodigo , uel furioſo,
g vel mente capto,ſurdo,muto,& huiuſmodi. excipe contra eum,
ꝙ non ſatiſdedit rem furioſi uel prodigi,uel mēte capti,& huiuſ-
modi ſaluam fore.ff de cur.fur.cōſ ſi io.niſi ſit à patre in teſtamē
to datus,ut C.de epiſ.aud.de creationibus in prin.¶Item, ꝙ non
iurauit Romæ coram prætore , uel in prouincia corā preſidibus,
& locorū epiſcopis , & tribus primatibus vtilia agere , & inutilia
prætermittere, & ꝙ non fecit inuentarium,vt in ead.l.1.& C.de
cur.

ADDITIONES.

a Dementi.¶De iſto & ſe. Vber.de Bonacur.poſuit rubricam ſpecialem poſt
generalem,de qua dixi s̃.tit.praxi.
b Dicit. ¶ Proſequitur uerba Vber.de Bona ubi de curatore.
c Et ſeq.Quod hic continuauerit Vbert.præd.
d Generali. ¶ Verbum Vber.præd.
e Vxori. ¶ De tutore non quærit:quia ſi uxor,ergo pubes. ¶Adde Gui.Pap.
ſin.421.inci.curator datus ad litem,ibi: ꝙ licet maritus non poſsit eſſe cura
tor uxoris ſuæ,poteſt tamen ſibi dari curator ad litem.Henr.Ferran.
f l.2. ¶ Quia ratio,quæ ibi no.in §.pe.Inſt.de excu.tu.ſcilicet, ꝙ ſi male gere-
ret maritus,præſumitur, ꝙ ex affectiōe uxori ſibi remitteret, ēt ſi caderet in
procuratore:ideo in illa non inſtat.Et aduerte,quia ille §.pe.uidetur proba-
re ꝙ dari poſsit.Dicit enim,ꝙ ſi detur,pōt ſe excuſare. Sed dic, ut ibi no.ꝙ
improprie ponitur excuſatio , ex quo uolens non admitteretur. ¶ Adde,ꝙ
cum opi.Spe,concordat Bal.in l.2.C.de procur.& Odof in l.maritus.eo.ti.
Bar.in l.ſi quis cum procuratorio.in fi.§.fi.ff.eo. Bal.in l.1.ff de excu.tut.
g Porro. ¶ Reaſſumit miſſim utrunque Vber. ¶ Adde, quod ſi curator datus
per iudicem,non iurauit, & prodigus uel minor rem alienet cum licentia
cti curatoris,& iuret prodigus,uel minor ſuper contractum : con[illegible]
men non tenet,ut conſuluit Bald.eius conſi.138.lib.1.

cur.fur.l.fi.§.ſed cũ antiquitas.& §.ſeq.¶Item, ꝙ furioſus factus
eſt ſanę mentis,vel prodigus deuenit ad ſanos mores,vt in ea.l.§.
tali.& ff.e.l.1. Et hoc quando furor eſt continuus: ſi vero inter-
pellatus,non finitur eius officium.C.e.l.pen.¶Item, quod cauſa
ex qua datus eſt,falſa eſt:quia non eſt mente captus,nec furioſus,
nec prodigus ff.de curat.fur.obſeruare.& ipſe curator habet hoc
probare.ff.de tut.& cur.da.ab his.l.is qui.ff. de cõdi.inſtit quidã.
46.diſt.ſi habet.ff. de acqui. hære.filium.ff.de cura.fur.l.1.extr.de
ſuc.ab inteſt.c.fi.C.de codi.nec codicillos de hoc no.17.q.2.Gon
ſaldus.¶Item,ꝙ non fuit legitime data tutela,& ipſe hoc proba-
bit,vt in præd l.obſeruare.Iunge alias impugnationes quæ ſunt j.
§.proxi.Qualiter autem petantur dari curatores, vide j.de iud.§.
generalia.verſi.item bonis.& ſequen.

SVMMARIVM.

1 *Curatores quibus modis conſtituuntur,& inſtrumentum ſuper cura furioſi & muti,cuius formæ debeat eſſe.*
2 *Mater an debeat ad curam filij vocari, ſicut ad tutelam.*
Agnatis qui ſuccedere debent,tutela defertur ſicut & cura.
3 *Maiores perſonæ prohibentur habere curatores.*
4 *Forma inſtrumenti curæ ad cauſas,qualis eſſe debeat.*
5 *Modus inſtrumenti generalis curæ faciendi ad cauſas & negotia.*
6 *Curator ſuſcipiens onus curę,eo ipſo obligat ſe,& ſua bona,& certa actione tenetur.*
7 *Verbum decreuit,& conſtituit,ſiue dedit, poteſt ſtare in matre.*
8 *Tutelam ſuſcipere, an quis inuitus cogatur.*
9 *Curatorem, an ſufficiat adeſſe his quæ cum minore aguntur in cauſis.*
10 *Curator nolens in conteſtatione conſentire, an cogi debeat.*
11 *Forma inſtrumenti curæ dandi ad lites patre abſente quæ ſit.*
12 *Inſtrumentum curæ, cum lis eſt impuberi mota,quale ſit.*
13 *Modus faciendi inſtrumentum, ubi curator datur tutorem habenti.*
14 *Curator quandoque datur bonis abſentis indefenſi.*
15 *Curator poteſt dari bonis,etiam præſentis, ubi debitor ceſſit bonis.*
16 *Curator ad litem poteſt ſolummodo actiones tempore perituras intentare.*
17 *Curator datus uentri & occaſione uentris,an datus cenſeatur uentri tantum,an etiam bonis.*
Opponenda curatori dato ventri.
18 *Forma dandi curatorem infirmo,& ſuper bonis filijfam.minore.35 annis, patre nolente cum res gubernare.*
19 *Curator tantum datur à iudice.tutor uero à iudice & teſtatore.*
20 *Confirmatio curatoris dati in teſtamẽto fit prr pretorem,& in qua forma.*
21 *Dicens ſe officium interuentionis aſſumpſiſſe pro adulto, uel pupillo,eccleſia,uel uniuerſitate,in iudicium eſt uocandus.*

5.§. Cum autem prędictis perſonis datur curator,ſic inchoabis inſtrumentum:
a ¶Inſtrumenti ſuper cura furioſi uel muti,forma. a † Talis iudex,
qui citatis agnatis & cognatis T.furioſi,uel muti,ſurdi,uel prodi
gi,filii quondã P.ad eorum omnium approbationem & teſtimo-
nium H.eius patruum, circa adminiſtrationẽ & curam perſonæ
& rerũ dicti T. magis inuenit idoneum:idcirco eundẽ H. ipſi T.
conſtituit curatorem,qui curator promiſit,& iurauit,&c.ut s̃.in
inſtrumento tutelæ,nomine tutoris in curatorem mutato.Cæte
b rum, b cum de præmiſſis conſtiterit,vide ſi ſe dicit datum in teſta
mento à patre,uel dicit ſe legitimum,uel datiuum.In primo caſu
oppone ſibi, quod non eſt à iudice confirmatus. ff. de cur. fur.l.
pen.C.de epi.au. de creationibus. Nec obſeruauit tria, quæ ſunt
s̃.ti.prox §.generaliter.ver.hoc autem notandum eſt.Si autem di
cit ſe legitimum,& verum eſt:quia eſt agnatus proximior, vt ff.e.
ſæpe.& l.præced.& C e.l.fi §.ſi autem. Inſti.de cur.§ furioſi.& ff.
de tu.qui habet §.quia autem.tamen obiicias ei de inuentario,de
ſatiſdatione,de iuramento, vel quod non eſt agnatus proximior
& de ętate ſua,vt dixi in tutore legitimo,& aliis s̃.ti.pro.§.ſi uero
dicit.& §.ſeq.Si autem dicit ſe ſimpliciter à iudice datum,oppo-
ne,ꝙ alius eſt datus in teſtamẽto, uel ſaltem legitimus & idoneus:
& quæcunque dixi in præ.§.ſi autem tutor. obiicienda tutori da-
tiuo:& etiam generaliter quæcunque dixi s̃. titu.proxi.§.genera-
liter.obiicienda tutori:quia parum ab eo diſtat,vt s̃.Item obiicias
omnibus,quod is cui datus eſt, non eſt de illis perſonis, quib.cu-
rator dandus eſt: quas s̃.dixi.§ dantur.& ipſe hoc probabit.ff.de
condi.inſtitu.l.4.7.q. vlti.actor.extra.de cauſa poſſ.cum eccleſia.
prope ſi Item, quod eſt finita cura arg.ext.de off.dele.quærenti.
& c.de cauſis.quod dic,vt in præal §.generaliter.ver.item, quod
tutela eſt finita.Item generaliter excipe de inuentario,de ſatiſda-
2 tione,de iuramẽto,de ætate,& aliis s̃.dictis.† ¶Sed nunquid ma-
ter debet ad curã filij vocari: cum & ad eius tutelam vocetur, vt
s̃.tit.proxi §.nunc dicendum.uerſi.item excipitur contra matrẽ.
c & ſeq. c & videtur quod non,quia officium virile eſt, vt C.quan-
do mu.tu.off.fun.poteſt.l.1.& fœminæ ab omnibus ciuilibus offi-
ciis & publicis exemptæ ſunt.ff. de reg.iur.l fœminæ. Vnde cum
ſola tutela his concedatur, non debemus eis cõcedere curam.ar.
extra.de tranſla.epiſcop cap.inter corporalia extra.de deci.ad au
dientiam.Sed dic cõtra,propter rationes quæ ſunt.C.de cur.fur.
l.2.Sicut enim agnatis, qui ſuccedere debent, tutela defertur:ſic
& cura.C. eo.l.fin.§.ſin autem teſtamentum.& l. ne lucrum.&C.
d de leg.tut. Auth.ſicut hæreditas. d † Et ſic præcipue: quia matrẽ
3 naturæ pius amor ſine ſuſpicione circa filios facit, vt in Authen.
e collat.7. vt ſine prohi.mat debi.& credi.§.1. e ¶Maiores autem
perſonæ prohibentur habere curatores: nam ex quo minoribus
conceditur, per conſequens eis interdicitur. 35.diſt.qualis.ff de
iudicis. cum prætor.& vide s̃. de actore ab vniuer.ver.puberes.
¶Inſtrumentum vero curæ ad cauſas ſic conficietur:
f INSTRVMENTI curæ ad cauſas, forma. f † ¶R.adultus
4 filius quondam Titij coram tali iudice cõſtitutus in cauſa, quam
habet, vel habere intendit cum P.& generaliter in omnibus aliis
cauſis, litibus & controuerſijs quas habet, vel habiturus eſt cum
aliquo,vel aliquibus,tam in agendo quam in defendendo,M.ibi-
dem præſentem ſibi petiit conſtitui curatorem,quo curatore de-
creto ipſius iudicis cõſtituto promiſit ipſe curator dicto adulto,
& corporaliter ad ſancta Dei Euangelia iurauit, omnia & ſingu-
la ipſi R.in dicta cauſa & cauſis vtilia facere,& inutilia prętermit
tere,&c.vt s̃.in titu.de actore ab vniuer.in inſtrumento actoris,
vſque in fi.vbi eſt in ver.puberes. habes quid iuris ſit de curatore
ad lites:& quis eſſe poſſit,& an conficiet inuentarium.& iunge ꝙ
eſt j.ver.item curator ad litem.¶Inſtrumentum quoque curę ge
nerale ad cauſas & negotia ſic conficietur:
5 INSTRVMENTI † generalis curę ad cauſas & negotia, g
g forma.R.adultus,&c.vt s̃.in præcedenti,vſq;,quam in defenden
do.Iunge tam in criminalib.quam in ciuilibus, & omnib eius ne-
gotijs tractandis & gerẽdis M.ibidem pñſentẽ ſibi decerni, & cõſti
petijt curatorem:quo curatore in prædictis & quolibet prędicto
rum ipſius decreto iudicis conſtituto , promiſit ipſe curator &
corporaliter iurauit omnia & ſingula dicto adulto in cauſis & ne
gotiis eius vtilia facere, & inutilia prætermittere, ipſiusque per-
ſonam & res bona fide cuſtodire & ſaluare,& inuentarium ſecun
dum iuris ordinem facere: & curæ atque adminiſtrationis ſuę cũ
integra reſtitutione, & aſſignatione omnium eorum quæ prædi-
ctorum occaſione ad ipſum peruenerint, rationẽ reddere:ſaluo
eo,ꝙ ſemper vti valeat veritate.Inſuper H.ipſius curatoris præ-
cibus & mandato dicto R. de indemnitate omnium prædictorũ
extitit fideiuſſor.Tandem dictus iudex prędictis omnibus & ſin-
gulis ſuam auctoritatem interpoſuit & decretum. Fere tota hæc
forma probatur C. de cur.fur.cum furioſus. Nec nocet quod di-
cit promiſit,& iurauit: quamuis promiſſio non requiratur:quia
eo ipſo,quod aliquis eſt tutor vel curator,certa actione tenetur.
vt ff.de tutel.& ratio.diſt.per totum.Item non nocet, ſi promit-
tit & iurat inuentariũ facere,licet ipſo iure ad hoc teneatur: vt in
præ.l.cũ furioſus § & inuentario.& C.de admi.tut.l. tutores.& s̃.
in prin huius §.de iuramento dicitur.in Auth.vt hi, qui ob ſe ha-
bere perhi.res mi.in fi.Item quidam dicunt apponendum ſub hy
6 potheca bonorũ ſuorũ:ſed hoc nõ eſt neceſſe.† Quia ipſo iure ob
ligãtur bona tutoris,vel curatoris: vt in præ.l cum furioſus.§.pa-
trono.in fi & C.de admi.tu. pro officio Item bene dicitur, inſu p
H.ſeu & H.&c.hoc eſt enim generale in omni curatore:vt ff.rem
pu.ſal.fore l.4.in fine.excepto teſtamentario: vt Inſtit.de tutel in
fi & de ſatiſd.tuto.l 2.Fiet autem hæc promiſſio tabellioni ſtipu-
lanti pro minore ſeu furioſo, vel etiam minori, ſi fieri poteſt: vt
h ff.rem pupil.ſal.for.l.2 ext de vſur.in conſti. Greg.X.quanquã. h
Item videtur ponendum, qđ ipſe ſubibit defenſionem pro ipſo
minore, ſeu furioſo: vt C.de admi tuto.l.fi.§.defenſionem,in fin.
Item bene dicit, tandem dictus iudex, &c.Debet enim interueni-
re decretum iudicis:quo tradat ei curam,id eſt, quo faciat,& det
eum tutorem,vel curatorem, & ei adminiſtrationem concedit:
vt in

ADDITIONES.

a Forma. ¶ Rolandini fuit, ſine rubrica poſt formam curateris dati pupillo contra tutorem.
b Cæterum.¶Reuertitur ad verba miſtim vtriuſque Vbert.
c Et ſeq. ¶ Et vide quod ibi dixi ſuper ver. vt autem.
d Hæreditas. ¶ Dicit vber.de Bob.vbi de tutela anomala, ꝙ licet per totam Italiam mater non ſuccedat filio,extantibus agnatis,imo aguati tertii gradus excludant coguatos:per ſtatuta locorum.per quod videtur,ꝙ deficiente in illis ſucceſsionis iure, deficiat ius tutelæ & curæ per hanc.& Inſt.de legit.pa.tu.in fi.Forte hoc dat excuſationem matribus,ſed non remouet ſi tutelam volunt:ſed cum ſola voluntate excuſetur, non video quid valeat qđ de excuſatione dicit: quod autem ſubdit, ꝙ ſtatutum non impedit tutelam, verum puto, ne ius commune tollat, ni in expreſſo. ¶ Adde, an & quando defertur hæreditas per ſtatutum,deferatur tutela.Bald.conſi.111.incipiente ſtatutum,quod ego vidi.lib.4.vbi concludit, ꝙ non quia mater poſsit eſſe curatrix filiorum, voluit Bal.conſi.256.2.lib.
e §.1.¶ Qui etiam de curatore loquitur,ad idem col.6 vt hi qui. vbi æquãtur tutela & cura.Item adhuc fortius permitti debet cura quam tutela:quia minus ius confert.ff.de app.cum in vna.§.1. Inſt.de tu.§.1.
f Inſtrumenti curæ ad cauſas,forma. ¶ Rolandini fuit, parte 7.ante medium.
g Inſtrumenti generalis curæ ad cauſas & negotia, forma. ¶ Rolandini fuit continua proximæ, & quod hic dicit iunge ad formam præcedentem: quia omnia ſunt verba Rol.
h Quanquam. ¶ lib.6.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

vt in Auth.ut hi, qui obli.ſe habere perhi § ſi.Poſſet etiã expreſ-
ſius dici ſic: & dictus iudex decreuit & conſtituit eum curatorẽ,
& ei conceſſit adminiſtrationem tutelæ, uel curæ. Et ſi dicatur &
rerum, non eſt abſonum: quia lex dicit, res ei tradantur & ipſe res
ſuſcipiat: in præd.l.cum furioſus § patrono.quaſi dicat ipſarum
rerum adminiſtratio ei tradatur: & uide C.de magiſtra.conuen.l.
fina C.arbitr.tut.l.fina.ff. de legi.tut.legitimos. Sed certe in tuto-
re teſtamentario & legitimo, uidetur ſufficere quod adminiſtra-
tio ei ſolum tradatur & concedatur: ut in prædictis leg.cum iam
ſint tutores: ut in l. legitimos. Et ita non conſtituuntur per iudi-
cem. Argumen tamen, quod tutor legitimus conſtituatur.ff.qui
petant tutores.diuus § 1. Sed dic, ut ibi. Sed ad euitandam oppo-
ſitionem huius legis, non nocet dicere, quod iudex ipſum conſti-
tuit tutorem, melius tamen dicitur, decreuit ipſum eſſe tutorem.
7 † ¶ In matre autem uerbum decreuit, & uerbum conſtituit, ſiue
dedit, ſtare poteſt: cum nec uere legitima, nec uere datiua ſit: ut
C.quãdo muli tute.off.fun.poteſt. Auth matri. Sed an is, qui ab-
futurus eſt, poteſt petere dari curatorẽ bonis ſuis? Videtur quod
non: quia adhuc eſt dominus. Sed dic contra, Inſt.de excu.tuto.§.
item qui Reipublicæ. & differtur huiuſmodi adminiſtratio in tẽ-
pus abſentiæ: ut ff.de do inter ui.& uxo.ſicut.§.fin & l.ſeq.& facit
inuentariũ: ut ff.de ven.in poſſ.mit.l.1.§ curator. Sed non ſatiſda-
bit: quia ſatis eſt eius fides approbata à domino. Inſt.de ſatiſd.§.j.
Quid ſi volens adoleſcenti litem mouere, petit ſibi dari curatorẽ
ad litem: ipſe vero dicit, volo habere generalem: ille replicat, nõ
debet audiri: quia hoc dicis cauſa litis differendæ, vt ille generalis
habeat inducias pro inuentario faciẽdo, & huiuſmodi. Sed is, qui
datur ad litem, non tenetur facere inuentarium: vt no.ſ.de acto
re vniuer ver.puberes, Dicunt quidam, dandum eſſe generalem:
ar.C.qui pe tu.vel cu.l.1. vbi dicitur curatores generaliter eſſe dã
a dos.[a] † ¶ Sed nunquid inuitus quis cogitur ſuſcipere tutelam vel
8 curam ad litem? Et quidem de generali dicunt quidam, quod te-
netur quis eam inuitus ſuſcipere, & pupillum vel adultum defen-
dere, vt ff.de cur.bo.dan.l 2.§. quæritur.ſ. de reo.ver.item tutor.
Sed certe idem videtur in ſpeciali, vt C.de admi tu.ſancimus.ver
ſus prin.ibi: neceſſitatem habenti curatorem, &c. Ad idem ff.de
itin.actuq; priua l 1.§.ſi igitur.& l.ſeq. Secus in curatore bonis dã
do, vt præ § quæritur. Item Iac. Bal. dixit eum non cogendum ſu
b ſcipere ſpecialem.[b] Nec ob præ.l.ſancimus quæ loquitur quãdo
iam ſuſceperat adminiſtrationem: quare merito eſt cogendus, vt
patet in ea l.§.perſonis etiam.ibi, vel ſi illi noluerint, &c. Alii con-
tra, per præ.l.de cu.bo.dan.quæ indiſtincte dixit, tutorẽ & cura-
torem cogendos, non diſtincto generali & ſpeciali.j.verſi.ſed an
9 bonis. † ¶ Sed nunquid ſufficit curatorem adeſſe his, quæ cum mi
nore aguntur in cauſis etiam ſi non auctoretur, nec conſentiat?
Videtur quod ſic, vt C.de auth.præſ.clarum. Sed dic, quod debet
adeſſe & auctorari, & in ciuilibus, & in criminalib.cauſis, ut in ea.
l.ibi: eſt cautius, & melius, &c.& C. q le.perſo.l 1.& 2. Quid ſi no
lit auctorari vel conſentire alicui actui iudiciario, puta confeſſio
ni? Et videtur quod non ſit cogendus, & ſi fiat, non valeat. vt ff.de
auth tu l.1.§.fi. Sed dicunt quidam ſufficere, ſi auctoretur in con
10 teſtatione, ſ.de acto.ver ſed nunquid ſufficit. † ¶ Sed quid ſi nec
in conteſtatione velit conſentire? Reſpon. eſt cogendus: & poteſt
dici, quod præ l.locum habet in his quæ voluntarie fiunt, ſed iu-
dicium redditur in inuitum. Cum ergo dicit lex, cum auctoritate
tutoris agi debere, videtur concedere, quod cogatur auctorari:
argu.ff.de ne.geſt.at qui §.cum me.ff.de tutel.l.3. Verum ſi filiuſ-
familias habens cauſam, & allegans patris abſentiã petat ipſi cau-
ſæ dari curatorem: quia ne quit aliter in iudicio eſſe, vt ſ.de acto-
11 re.ver.ſed & filiusfa. ſic conficies inſtrumentum. † ¶ Inſtrumen-
c ti curæ ad litem datæ patre abſente.[c] Forma. Talis filius P. in præ
ſentia talis iudicis conſtitutus, licet patrem habeat: tamen abſen-
tiam patris allegans, petiit H causæ quam habet, uel habere ſpe-
rat cum M. curatorem conſtitui & decerni: quo curatore ipſius
decreto iudicis confirmato, promiſit ipſe curator dicto T.& cor
poraliter ad ſancta Dei Euangelia iurauit, omnia & ſingula ipſi
cauſæ vtilia facere, & inutilia prætermittere: & quicquid ad ma-
nus eius peruenerit, &c vt ſ. in inſtrumẽto curæ ad cauſas. ¶ Si ve
ro detur curator impuberi, excedenti tamen infantiam, non ha-
12 benti tutorem, cum ei aliqua imminet cauſa, ſic cõficies. † Inſtru-
d menti curæ, cum lis impuberi mouetur, Forma:[d] T. impubes, ma
ior tamen infante, filius quondam P. tutore carens, & cauſam ha-
bens vel habere intendens cum M. coram tali iudice conſtitutus
ſibi in dicta cauſa H. ibidem præſentem petiit curatorem conſti-
tui, & decerni: quo curatore ipſius decreto iudicis confirmato
promiſit idem curator dicto T. & corporaliter iurauit, &c. vt ſ.
in inſtrumento curæ ad cauſas. Quandoque etiam datur curator
pupillo habenti tutorem non idoneum, vel abſentem. vel qui ſe
excuſauit ad tempus, vt dixi, & probatur, Inſt.tu.de cu. Qui enim
inutilem habet, intelligitur non habere, vt extra de tranſlat.epi-
ſcop.ca inter corporalia § ſed neque. Super quo qualiter inſtru-
mentum conficiatur ſatis patet ex ante cedentibus, & ſequenti-
bus inſtrumentis poteſt perpe di. ¶ Porrò ſi detur curator pupil
lo tutorem habenti, ſuper negotio & cauſa cum ipſo tutore ha-
e benda, ſic conficies. Inſtrumenti[e] quando curator datur haben-
13 ti tutorem, Forma. † T. pupillus filius quondam P. quia cum M.
eius tutore ad diuiſionem peruẽturus eſt de bonis communibus
inter eos, vel quia cum eo cauſam habiturus eſt, coram tali iudi-
ce conſtitutus petiit ſibi H. eius patruum ſuper dicta diuiſione in
dicta cauſa decerni ac conſtitui curatorem: quo H. ſuper prædi-
ctis curatore dicto pupillo decreto ipſius iudicis conſtituto, pro-
miſit ipſi T. Si maior infante fuerit, dicas, mihi tali notario pro
ipſo pupillo ſtipulanti, &c. vt ſ. in inſtrumento curæ ad cauſas.
Verum ſi ſit curator bonis datus, excipitur contra eum quod, nõ
f eſt conſtitutus de conſenſu maioris partis creditorum:[f] & quod
non eſt in ea regione conſtitutus, in qua actiones mouere inten-
dit: & quod inſtitutus fuit inuitus. quod fieri non debet, niſi in
g magna neceſſitate[g] ff de cura bon.dan.l.2 circa princip.§.quod
h ſi per regiones.& §.quæritur.[h] Item quod in certis caſibus con-
ceſſum eſt, vt bonis curator detur: & certo modo dari debet, de
quibus habes ff.de tute.muto. in fin.in Authen. vt liceat matri &
auiæ.in princip.C.de calumn.l.2.C. de bon.quæ libe.l fi.§ 1.ff.de
Carbo.edict. ſed & is ff.de cura.bo.dando. per totum ff. de hære.
inſti.ſi quis inſtituatur.ff.ex qui.cau.in poſſeſ.ea.l.fi. Et aliquis ho
rum caſuum non euenit: nec forma ſeruata fuit Item obiicias de
14 inuentario.ff. de bon.autho.iud.poſſ.l.fi † ¶ Item nota, ꝙ quan-
doque datur curator bonis abſentis indefenſi, vt ff.de cura.bon.
dando.l.1.& 2.& tunc inſtrumentum ſic conficietur: Inſtrumen-
i ti curæ ad bona, Forma.[i] Cum T. ad plurium creditorum inſtan-
tiam citatus à tali iudice, & eius defenſione legitime proclama
ta, non comparuerit, nec alter pro eo: idem iudex bonis eiuſdem
T. abſentis & indefenſi P ibidem præſentem decreuit, & cõſtituit
curatorem, qui curator promiſit mihi tali notario j.ſcripto ſti-
pulanti & recipienti vice & nomine dicti T. & bonorum eius: &
corporaliter ad ſancta Dei Euãgelia iurauit, dicta bona fideliter
& diligenter perquirere, & inueſtigare, defendere, & cuſtodire,
& ſaluare, & omnia & ſingula ipſis bonis vtilia facere, & inutilia
prætermittere, & inuentarium de ipſis bonis facere: necnon ad-
miniſtrationis & curæ ipſorum bonorum ſecundum iuris ordinẽ
reddere rationem: ſaluo eo quod ſemper vti valeat veritate. In-
ſuper A. ipſius curatoris precib. & mandato, mihi notario reci-
pienti pro ipſo & bonis eius de prædictis omnibus & ſingulis, ex-
titit fideiuſſor, & ſub obligatione bonorum ſuorum. Cæterum
k idem iudex, &c. vt ſ. ¶ Quando autem[k] & in quibus caſibus cu-
rator detur bonis, not ff de cur.bon.dan.ſuper rub.& ff.de mun.
& ho.l 1.§.fi, ff.de hær.inſti.ſi quis inſtituatur.& de capt.& poſtli.
l reuerſ.l.2.[l] Opponitur aũt contra curatorẽ bonis datum ad peti-
tionem creditorũ, ꝙ non eſt ꝯſtitutus de conſenſu maioris partis
eorum,

ADDITIONES.

a Dandos. ¶ In lib.ſi qui eſſent coram delegato, etiam papæ, non procederet quæſtio: cum ille dari non poſsit, niſi ad cauſam ſibi commiſſam. de iudicis. vlt.c.libr.6. ¶ Adde ad ver.ſeq.ibi, ſed nunquid inuitus. Alex.in l.cum qui res.in 3.not.C.de proc. vbi an tutor & curator poſsint cogi inuiti exercere officium, & an poſsint præciſe cogi vel cauſatiue. Hen.Ferr.

b Specialem. ¶ Pro eo facit.ff. de tut. qui habet §. ſi pupillus. Ad quid enim requireretur eius præſentia, ſi cogi poſſet, ibi de hoc, quo ad illũ cui datur. C.autem vtrãque opi. recitat in l.1.C.qui pe.tut. Dominus meus dicebat, ſe non videre quare non ſit cogendus, cum officium ſit publicum, & non ſit exceptuatus. Adde Ol.conſi.63.cuius hæc vltima verba formalia.

c Inſtrumenti curæ ad litem datæ patre abſente. ¶ Rolan.vbi ſ.

d Inſtrumenti curæ, cum lis impuberi mouetur, Forma. ¶ Rolan.continuatur proximæ.

e Inſtrumenti, quando curator datur habenti tutorem, Forma. ¶ Continuatur proximæ.

f Creditorum. ¶ j. ver.opponitur.allegat iura.

g Neceſsitate. ¶ Exponit ibi gl.quia non inuenitur voluntarius, & bona diſſipantur.

h Quæritur. ¶ Hucuſque verba Vber.ſecundi, quæ ſequuntur fuerunt Vber. primi, vſque ad ver.item no.

i Inſtrumenti curæ ad bona, forma. ¶ Hoc vbi ſ. præcedit tres proximas.

k Quando autem. ¶ Incipiunt hic verba Alberi. Gali.rubri.de cur.bon. dan. vſque ad verſicu. ſi vero. hoc addito, quod ſi eſſent plures curatores tales, non haberet inter eos locum beneficium epiſtolæ, ut not. Accur.ff. eod.l.3. §.fina.

l l.2. ¶ Et quomodo dari petantur, & quomodo contra magiſtratũ agatur, qui non dedit uel dedit non idoneum, uel ſatiſdationem non recepit, uel recepit, ſed non idoneam, uide j. de iudic.§.generaliter. in ulti.colum. Adde quę requirantur in curatore dato bonis abſentis: & quas actiones poſsit intentare. Ang.conſi.103.incip.datus fuit, & conſilio 193.incip. mortuo debitore. Bald.conſi.35.inci.uerba. Dyn.& ſeq.lib.1.& ibi per quem iudicem detur. Et an ſtante ſtatuto, ꝙ detur curator unus ex proximioribus abſentis, ſi extat unus proximior ex parte matris, alius aliquantum remoti[illegible] parte patris, quis præferatur. uide Bald.conſi.11.lib.1. concluden[illegible] ximiorem admittendum.

eorum, vt ff de cur.bon.dan.l.2.& de bon authorit.iud. poſſ l. fi.
Item, quod non fecit inuentarium.ff.de ven.in poſſ mit.l 1. §. fi.
15 †¶ Sed an bonis præſentis dari poteſt curator? Dic ꝙ ſic, quan-
do debitor ceſſit bonis.ff.de cur.bo.dan.l fi. Item & quando hæ-
reditas delata eſt filiofamilias ex aduentitia cauſa, & pater repu-
diat vſumfructũ, vt C.de bo.quæ lib. cum non ſolum.§. vbi inui-
tus autem datur quis curator bonis, in Auth. vt liceat ma.& auię
a in princi. collat.8.ff.de cur.bon.dan.l.2.§. quæritur.[a] quæ autem
differentia ſit inter curatorem bonis datum, & alios curatores,
no.ff.de cur.bo.dan.l.2. reſpon.1.ff.de admi tut inter bonorum.
16 † Item curator ad litem[b] intentat tantum actiones tempore pe
b rituras, ſecundum Azo.vt no.ff.de bon.auth.iud.poſſ.creditore.
Alii dicunt, quòd intentare poteſt omnes, & tempore perituras,
c & alias: vt ff.de cu bo.dan.l.2.reſpon.1. Tertij dicũt, & bene,[c] ꝙ
quando datur curator ad commodum creditorum, ſcilicet vt ſa-
d tisfiat eis, talis curator intentat omnes:[d] alias non, niſi tempore
perituras, vt in d.l. Sed ꝙ talis curator interdum detur, probatur.
ff.ex quib.cau.in poſſ ea.Fulcinius § adeo & l.ſi diu.ff.de cur.fur.
curator bon.& j.de primo & ſecundo decreto.§. nunc dicamus.
ver.quod ſi nullus. Curator autem bonis datus, aut eſt datus cum
inquiſitione: & tũc nõ ſatiſdat: aut nõ, & tũc ſatiſdat, ut in Auth.
e vt li.mat.& auiæ in prin colla.8.ff.de cu.fu l. bonorum.[e] & ff.de
17 ven in poſſ.mit.l.1 §.quoties.de hoc ſ.ti.prox.§.ſi autem.† Si ve
f ro datus eſt curator ventri,[f] & occaſione ventris; attende formã
g an ſit datus ventri tanutm an ventri & bonis.de quo legitur,[g] ff.
de ven.in poſſ mit.l.1 §.quoties autem Item obiicias, quod vẽter
cui datus eſt, non eſt prægnans, nec eſt certum, ſed per calumniã
h deſiderat ſe mitti in poſſeſſionem: & ꝙ abortiuam ſe fecit,[h] vel
talem edidit qui eſt à ſucceſſione repulſus, uel exhæredatus, vt ff.
eo l.1.§.prægnante.& §.fi & l.ſed & ſi eum & ff.ſi mulier vent.no
mi.l 1.§.& hoc dictum. Item obiicias etiam de perſonis quæ de
buerunt dari: & de inuentario & aliis, vt in ead l.ff de ven.in poſſ.
mit.l.1.§.pen.& fin. Item, quod non intentat niſi actiones tempo
re periuras, vt ſ. Item contra hos duos excipe de his quæ ſ. cõtra
alios curatores dixi excipienda: & de poteſtate iſtorum dixi ſ.eo.
ti.§ ſcias. Item ſpecialiter iſtis duob. obiicias ꝙ leue officium ha-
bent & debile.ff.de adminiſt.tutor.inter bonorum Et quia rarò
i datur curator ventri:[i] ideo ſcienter ſuper hoc inſtrumentum for
mare omitto ff de leg.l nã ad ea. & quia ſatis ex præmiſſis inſtrui
potes. Daț etiam curator cuilibet infirmo, qui perpetuo morbo
laborat, & rebus ſuis ſupereſſe non poteſt.ff. de tute.muto.§ fin.
Inſtitu.de cur.§. 2.4.& 5.C.de capt.& poſtli.reuer.l.3. ff.de mu.&
ho.l.j.§ perſonæ & bonis abſentis, vt in l.muto, §.fi, & in præ.l.C.
¶ Datur etiam curator quandoque bonis filiisfamilias minorib.
25.ann.quando pater non vult ipſorum res gubernare: & tunc ta
liter ſcribetur.
18 FORMA. † A. accedens ad præſentiam talis iudicis, petiit bo-
nis ſuis P. fratrem ſuum dari curatorem in agendo & reſponden
do: qui iudex H. patrem dicti A. vocauit, quærens ab eo, an vellet
res filii gubernare: qui facere penitus recuſauit. Dicto igitur P. iu-
rante & promittente ipſi A ſtipulãti ſub obligatione ſuorum bo-
norum vtilia agere.& inutilia prætermittere: pſatus iudex cum di
ctis bonis in agendo & reſpondendo eum conſtituit procurato
rem: pro quo L. in omnibus & per omnia extitit fideiuſſor. Si au
tem adultus velit agere contra curatorem, vel curator ꝯtra adul
tum ſuper adminiſtratione curæ, concipe libellum, prout no. in
tutela.j.de iud.§.generalia.ver ſequitur.& ſeq.mutato tamen no
mine actionis: quia hic proponitur ex vtraque parte actio nego.
geſt.C.de neg.geſt. curatorem & l.curator.& l. ob negotium. C.
19 arbi.tu qcquid.ff.de neg.geſt.l.3 §.ſi furioſi.& §.curator 1.†¶ Por
k rò notandum eſt quod curator datur tantum à iudice[k] tutor ue-
rò à iudice, & à teſtatore. Item tutor daț mulieri minori 12. ann.
& maſculo minori 14. ann. curator vero daț & minori & maiori
vſq; ad 25 ann & furioſo & aliis, vt ſ. Quod autem dixi curatorẽ
non dari in teſtamento, verum eſt ꝙ non valet per ſe datio: ſed
à prætore confirmatur hoc modo.
20 FORMA reſcripti. † Publicè vtile eſt, ſuprema hominum iudi-
cia firma eſſe, & ea perduci per iudices ad effectum: ea propter cũ
conſtet euidenter, quod A. in ſuo teſtamento B. filio ſuo tribuit
H. curatorem: nec per ſe hoc valeat cum effectu, niſi fuerit decre-
to iudiciario confirmatum: ideo ego talis iudex eandem curam
mea auctoritate confirmo, vt idem curator poſſit licitè ſuum of
ficium exercere Quod ſi velit iudex ad cautelam quod ille iuret:
ſic dicetur.
FORMA. Accedens H coram iudice tali teſtametum A. mihi
oſtendit, quomodo eum B. filio ſuo conſtituit curatorem. Vnde
dicto, H. cauente & iurante vtilia adulto agere, & inutilia præter
mittere, eumque defendere, dictam curam mea auctoritate ac iu-
diciario decreto confirmo. ¶ De diſtributore vero bonorũ à te-
[illegible]ore, vel iudice, vel etiam a iure deputato, no j. de inſtr. edi §.
[illegible] verò †¶ Hoc etiam in ſumma no. quod his qui interuenit
vel pupillo, uel eccleſia. vel uniuerſitate, in iudicium
eſt uocandus, ex quo id officium ſe aſſerit aſſumpſiſſe. Officium
enim ſolum debet adimplere: & in eo contra quemlibet defendi
debet.ff.de neg.geſt.l.ſi quis mandato.& l.mandaſti ff. de eden. ſi
quis ex argentariis.§.procuratori. Sed ſi eo ſolo in iudicio interue
niente pnunciatum fuerit, eum legitime ordinatum & admitten
dum, talis ſententia non præiudicat prædictis perſonis, uel locis.
ff.de collu. dete.nullo.e xtra, eo.per totum. In cuius bonis ſit exe-
cutioni mandanda ſententia, an tutoris ſeu curatoris, uel pupilli,
no.j.de ſenten.execu.§.ſequitur.uer.ſed pone. Item attende, an
ſit talis iudex qui potuerit dare tutorem uel curatorem, ut ſ.§. 1.
Attende etiam aduocate ſuper omnia, ne cum falſo tutore ſeu cu
ratore procedas.ff quod cum fal.tuto.aut.l.1.in fi. Inuentarii au-
tem formam habes j. de inſtr.edi. §.dicto.& j. de primo decreto.
§ nunc dicamus.uerſi.quod ſi nullus.

ADDITIONES.

a Quæritur. ¶ Dixit hoc, & vnum caſum excipit ſ.ver. verum ſi ſit.
b Ad litem. ¶ Ver.iſte eſt Alb.Gal.qui dixit, curator bonis datus, neſcio quare autor mutauerit. An curator ad litem faciat inuentarium, vide ſatis plenè ſ.de actore vniuer.ver.puberes.
c Et bene. ¶ Secundum Albe.Gal.
d Omnes. ¶ Id eſt, quando datus eſt vt conſeruet, non vt ſoluat. & idem Iac. de Are.allegans.ff. de iure deli.l.ait prætor.
e Bonorum. ¶ Et ibi no.alii duo caſus, quibus non ſatiſdat: cum datus eſt à patre in teſtamento.& cum opulentus eſt.
f Ventri. ¶ De matre quæ non petijt hunc curatorem, nec poſſeſſionem nomine ventris, nec curatorem bonis, dixi ſ.tit.proxi. §. nunc dicendum.in fi. an excludatur ab illius ſucceſſione. Adde quod etiam ibi dixi.
g Legitur. ¶ Dicit Vber.de Bon.quia inter iſtos magna eſt differentia, allegat eundem §.
h Fecit. ¶ Dicit Vber. 2.quia abortum fecit.
i Ventri. ¶ Supple, & quia Rolandinus non formauit.
k Iudice. A teſtatore duratur, ſed rebus, non perſonæ. In Auth. vt li.mat. & auiæ.in prin.

ADDITIONES NOVAE.

* Dominus Segnorolus circa finem conſiliorum ſuorum in conſilio quod incipit, de intellectu.l.2. C.de edic.di. Adria.dicit, ꝙ ſi curator non iurauit in cura tactis ſacroſanctis ſcripturis, ꝙ talis cura nõ valet, vt in auth. vt hi qui obl.res minor.§.& enim volumus.
* An curator puellæ poſsit diſſoluere ſponſalia inter vnum iuuenem & ipſam puellam ꝑcta per patrem dictæ puellæ, & ipſam alii maritare, vt no.in l. ſciendum.de ritu nuptia.per dominum Argentinum.
* Curator generalis ſiue ad lites non poteſt dari per iudicem delegatum. Innoc.in c.petitio.de procurat.
* An furioſo habẽti dilucida interualla poſsit dari curator.Bal in l.furioſum. C.qui teſta.facere poſſunt.fac l.cum aliis.de curat.fur.
* Nota ꝙ licet in inſtrumento tutelæ & curæ multa requirantur, tamen in his quæ dilationẽ non recipiunt, vel in his quæ ad commodum pupilli ſpectãt, valent geſta per tutorem etiam non interuenientibus prædictis ſolennitatibus, l.tutor qui repertorium.de adminiſt.tutor.Bar.in l.legitimos.de legiti. tuto.vide ti.C.de tuto, & cura.qui, ſat.non ded.
* In dicta l. legitimos. dicit Bartol. quòd propriè decretum interponere eſt tutorem in quaſi poſſeſsione adminiſtrationis ponere. ſic dicunt canoniſtæ de inſtituto in beneficio, qui non habet adminiſtrationem niſi inducatur in quaſi poſſeſsionem, vt cap. propoſuit. de conceſſione præbend. per Innocen.
* Curator qui datur ventri poteſt dari in teſtamento.gl.in l.ſi mulier. quemadmod.teſtam.aperi.
* Curator qui datur bonis non poteſt dari in teſtamen.gloſſ.coniuncto tex.in l.Lucius.§.in quia.ad Treb.fa.Bal.in l.cum hæreditas.C.depoſiti.
* De curatore qui datur bonis abſentis, no.in l.ab hoſti. ex quibus cauſis maiores.& c.cæterum.de iuram.cal.fac.Bal.in rub.de ſucceſſ. edic.& dicta l.cũ hæreditas.C.depoſiti.
* An curator poſſit dari infanti. Bal.in c.1.de mili.vaſall.qui fu.contu.& dicit aliter quam Petrus.
* An curator datus in teſtamento per patrem confirmabitur inuito adulto, Bal.in l.fi.de teſta.tute.& l.1.de confirma.tu.inuitus autem curator non cogetur gerere, l.curator.de excuſ.tut.
* An tutor finita eius tutela poſsit eſſe curator, Alberic.in auth. minoris debitor.C.qui dare tuto.poſſ.videtur dicere quod non.
* Nota ꝙ minor poteſt conſtituere procuratorem ad petendum curatorem. Bal.in l.licet.de procurat.
* Curator datus ad litem non tenetur facere inuentarium, Angelus in l.ſed ſi tantum de pactis.quia ei ſolui non poteſt, ideo non tenetur: quia nõ eſt quid de quo conficiat.vide ſ.de ſyndico.
* Quod quilibet geſtor tenetur reddere rationem geſtionis ſuæ, l. 2.ff. de negot.geſtis: item quod ille qui tenetur reddere rationem, debet offerre ipſas rationes legendas: tex.in l.cum ſeruus.§.1.de condi.& demonſtra.ex quo ſequi videtur, quod iſti factores ſeu geſtores alienorum negotiorum in reddẽda ratione debent habere libros ſuos, & eos offerre, nec poſſunt dicere quod ſtetur dictis libris tam pro ſe, quam contra ſe, etiam ſi petãtur exhiberi per ſtatutum municipale, cum etiam abſque ſtatuto eos teneantur offerre, aliter ſi non offerant, videtur contra eos poſſe iurari in litem: cum eo ipſo

ꝙ non offerunt,& ſic rationem non reddunt,videantur dolo facere.l.ſi procuratorem.§.dolo.& l.dolum.ff.mandati.& ꝯ omnes dolos iuretur in litem de veritate ſecundū Bar.in l.in action b.§.plane.de in litem iurā.& Io.An.in c.ſuper eo.quod metus cauſa.pro his omnib.uide do.Bald.in l.1.§.officio.ff. de tutel.& ratio.diſtra.vbi uult ꝙ quilibet adminiſtrator conficere tenetur librum rationum; & niſi confecerit, vel confectum non edat,poteſt contra eum iurari in litem, ſic ait contra tutorem non conficientem inuentarium. Idem vult Ray.in dicto §.officio.

Incipit Partic. IIII.

¶ De perſonis quæ nec agunt,nec defendunt. Rubrica.

COMPENDIOSE ſatis ac vtiliter in præmiſſis de perſonis quæ in iudicio ſuo vel alieno nomine agunt,vel defendunt,prælibauimus:nūc autem videamus de aliis quę nec agunt,nec defendunt,ſed adminiculum cauſis præſtant, vt ſunt,Aduocati,Teſtes,Tabellio,Executor, Et primò de Aduocatis diſpiciamus.

a ¶ De Aduocato.[a] Rubrica.

ADVOCATI qui ambigua facta cauſarū dirimunt, ſuæq; defenſionis virib. in reb. ſæpe publicis,& priuatis lapſa erigunt,fatigata reparant,non minus prouident humano generi, quam ſi prælijs ac vulnerib. patriam parenteſque ſaluarent: milites ergo ſunt.Militant namq; patroni cauſarū, qui glorioſæ vocis confiſi munimine laborantium ſpem,vitam & poſteros defendunt.Hęc leguntur.C.de aduo.diuer.iudi.aduocati.De his igitur glorioſis militib.& eorum moribus dicendum eſt, & videndum, Quæ contra eos poſſunt obiici, Quales veſtes habere debent, Qualiter ſe habere debent cum ſuis clientulis. Et qualiter cum alterius partis, vel etiam ſuæ aduocatis,Qualiter ſe habebunt.cum primò iudicem aggrediuntur,Et qualiter eum commēdabunt.De exordiis,& ipſorum arengis,De cautelis & officio eorum.ſc licet,Primò de cautelis aduocati actoris.Secundò de cautelis & officio aduocati rei Tertio de cautelis vtriuſque.

ADDITIO.

a Licet quicquid eſt in libris practicorum,de quibus ſ.in procemio.informationem aduocatorum reſpiciat,ſpecialiter tamen de ipſis aduocatis tractat auctor, quo ad octo, in hoc principio diſtincta, ſub octauo tria vltima includendo.Summiſtę autem Az. Goff.& Hoſt. item Tan.in ſui operis 5.ru. de aduo. & ipſorum officio principaliter tractant primum & octauum, & de ipſorum ſalariis.quod auctor ponit in ru.de ſalariis. Roffr.bene fecit rubricam,qui poſſunt eſſe aduocati.& eſt 7.Vber.de Bob.in prin.& in proceſſu plenè.& Io.de Deo poſt eum plenius in Cauil.li.1.de veſtibus , cautelis, & membris aliis tractauerunt,de primo nihil.Sed ipſe Io.li.iudi 4.in prin. aliquid primo notauit Bonagui.in 3.rub.tract.de moribus aduocatorum:& de ipſis in 9.rubricis ſequentibus ponens in 8.24.ipſorum cautelas . Aegid. ubi de cautelis aduocatorum & idem de exordiis.Guid.de Suza.fecit duas rubricas de officio aduo.actoris,& de off.aduo.rei.ſub quibus includit dimidium ſui operis,ſed de aduocato,quo ad ſeptem.prima membra non tractauit.Gul.An.ſatis plenè tractauit ſui operis char.4.inci.de officio aduocati, & qui poſſunt aduocare,de ipſorum exordiis,excuſationibus, prohibitionibus,honoribus,pœnis,ſupple tionibus & ſalariis,ſubdendo diuerſas ipſorū cautelas.Nepos de Mon. al.fecit rubricam contra aduocatos, in cuius fine poſuit ad literam textum qui habetur 3.q.7.c.1.vſq; ad c. qui ſine. Sed Baga.Alb.Gal.Vber.de Bona.vel alius ex. ſ. in procemio nominatis,de his nō facere tractatum,ſaluo quod Pileus parte 4.ponit de aduocatis,qualiter debeant allegare:& quomodo incipere,ꝙ ponitur ī.de diſpu.§.2.Secundo excuſatum me fore precor, ſi non trado quotas omnes auctoritatem Salomonis allegatarum inferius. Suſpicor enim auctorem aliquando ipſius librum communiter incognitum habuiſſe, & forſan poſſet de Seneca idem dici.

SVMMARIVM.

1 *Hæreticus vel iudæus, vel filius infidelis,non poteſt contra chriſtianos aduocare.*

2 *Monachus vel canonicus regularis non poteſt aduocare,etiam in foro eccleſiaſtico, niſi id expoſcat monaſterij vtilitas : abbate nihilominus imperante.*

3 *Religioſi an poßint pro perſonis miſerabilibus poſtulare.*

4 *Clericorum non poſtulantium tres ſunt ordines.*

5 *Clericus in ſacris exiſtens,etiam non beneficiatus,poſtulare non poteſt coram iudice ſeculari,niſi in tribus caſibus.*

6 *Verbum coniunctis, in hac clauſula quomodo intelligatur. ſacerdos poteſt pro coniunctis poſtulare quomodo capiatur.*

7 *Miſerabiles perſonæ pro quibus poſtulare cuilibet permittitur,quæ ſint.*

8 *Nullus clericus poteſt in cauſa criminali coram iudice ciuili poſtulare.*

9 *Aduocatus procax,et opprobrijs certans,non ratione,admitti non debet.*

10 *Aduocatus [illegible] poſſit poſtulare [illegible] fuit iudex.*

11 *Aduocatus [illegible] ponens e[illegible] ta pœna puniri debeat.*

12 *Edictum de pulando eſt prohibitorium, vnde quilibet admittitur, niſi prohibitus inueniatur.*

13 *Poſtulare prohibitus a iudice ad tempus, vel in perpetuum, non eſt audiendus.*

14 *Aduocatus idem poteſt eſſe vtriuſque partis.*

15 *Poſtulans, nimia cupiditate pro vili ſtipendio, tanquam degener fiet infamis.*

16 *Minor 17.annis non poteſt poſtulare.*

17 *Aduocans contra eccleſiam a qua eſt beneficiatus,non admittitur.*

18 *Beneficium habens in pluribus eccleſiis, an patrocinari poſſit vni contra aliam.*

19 *Clericus beneficiatus coniunctæ perſonæ an poſſit contra eccleſiam ſuam patrocinari.*

20 *Clericus non debet plus diligere ſanguinem ſuum,quam eccleſiam,quæ ipſum domino ſociauit.*

21 *Clericus an poſſit pro ſuis contra aliquem de eccleſia poſtulare.*
Licitum non ſemper eſt honeſtum.

22 *Centeſima vel quinquageſima œconomo monaſterij data non obtinet locū beneficij,ſed eleemoſynæ.*

23 *Poſtulare an quis poſſit pro perſonis miſerabilibus contra eccleſiam.*

24 *Aduocatus habens feudum a duabus eccleſiis ſub pari conditione, ſi inter eas quæſtio oriatur, vtram illarum iuuabit.*

25 *Obligatus aduocare pro aliqua eccleſia, ſi ſit epiſcopus alterius, cui debeat ſeruire.*

26 *Abbas dans rem aliquam in feudum alicui iuris perito, vt ſibi præſtet patrocinium,an illo moriente poßit Abbas feudum reuocare.*

27 *Feudum datum patri minoris,quo pacto reuocari poſſit.*

28 *Filius videns aliquem velle interficere patrem, & alium velle comburere patriam, quem iuuare debeat.*
Amor patriæ charior eſſe debet quam patris.

29 *Natura facit, vt amor patris & filij præcellat amorem filij & patriæ.*

30 *Poſtulare non poteſt quis contra eum cuius eſt vaſallus.*

31 *Aduocatus non accuſat,ſed defendit.*
Liberalitas quomodo probetur in contemptu ſuorum.

32 *Aduocatus dici non poteſt qui cauſis agendis non operatur.*

33 *Iura tractanti turpe eſt ius in quo verſatur, ignorare.*

34 *Pœnæ ſemper ſunt reſtringendæ.*
Aduocatorum par eße debet diſtributio.

¶ Quæ contra aduocatos obijci poſſint.

1.§.Obijcitur cōtra aduocatum,ꝙ eſt ſurdus,vel mutus,vel cęcus,vel perpetuo furioſus,uel
ſeruus,vel minor 17. annis,vel mulier,vel in corpore ſuo mulie-
bria paſſus.niſi fuerit vi prædonum, vel hoſtium ſtupratus,vel ꝙ
eſt de capitali crimine,vel de calumnia publici iudicii damnatus.
vel ꝙ operas ſuas locauit , vt cū beſtia dentata in arena pugnaret.
Hæc omnia legunt.ff.de poſtu.l.1.per totā l.& 3.q.3.cap.infamis.
§ tria.Vnde verſus:Non cuicunq; datur,vt poſtulet : imò vetat,
Ad dictus pœnæ ſeruus,puer,auctor arenę,luminibus caſſus,mu
1 lier,muliebria paſſus.†¶Item obiicit, quod eſt hæreticus, vel iu-
dæus,vel filius infidelis, vel excommunicatus ꝑꝑ ſuſpicionē hæ-
reſis: hi ꝯ Chriſtianum aduocare non poſſunt:imo infidelis ꝓſcri
bitur,& in perpetuum exilium mittitur.de pœniten.diſt.1.nemo
vel in foro.C.de poſtu. nemo.& C.de epiſc aud.nemo.2.extr.de
a hæret.c.excommunicamus § credentes.& c.ſi aduerſus,[a] Verun-
tamē quamuis aduocatus fuerit excommunicatus,uel hæreticus,
non ideo retractabitur ſententia.Idem,ſi procurator fuit talis:ſe
cus autem ſi fuit iudex, vel teſtis, vt ext.de hęreti. vergentis.ſecū
dum Vincen.qui hoc no.ext.de ſent.excom.ſi aliquando.De hoc
ſ.de procu.§ 1.in princip.& ī.ver.item, ꝙ eſt excommunicatus.
2 †¶Item,ꝙ eſt monachus,uel canonicus regularis:ēt in foro eccle
b ſiaſtico, niſi id expoſcat monaſterii utilitas,[b] abbate nihilominus
imperante. 16.q.1.monachi.& c.alia eſt.C.de epiſ.& cle. repeti-
ta.ext.de poſtu.c.2 ext.ne cle.uel mona.c.1.in fi.& c.nō magno,
3 †¶Sed nunquid religioſi pn̄t poſtulare pro miſerabilib.perſonis.
c ut clerici,ut iam dicam? Vincen.dicit,ꝙ ſic:[c] quia opus miſericor
diæ eis iniungit.86.di.c ſi arg.tamen ꝯ, quia funeſta eſt eorū uox,
quam interdici potius,ꝙ̄ audiri oportet,2 q.7.placuit.& c.ſeq. Si
tamen tenes dictum Vincen. dicas, ꝙ hoc facient abbate impe-
rante,

ADDITIONES.

a Aduerſus. Debebat auctor ſpecificare caſum illius decre.quæ aduocatos ſuſpendit ab officio.& ad hoc quod ſtatim ſequitur, vide quòd ibi ſcripſi in vlt.gloſſ.

b Vtilitas. ¶ Directè ſuper hac quæſt.vide quod ſcripſi ſuper regula,in argumentum.de re.iu.lib.6. ¶ Adde videndum Feli.in c.cum I.& A.in ver. caſus,in quibus.in 6.col.ext. de re iud. vbi an monachus poſſit aduocare data paupertate monaſterii.& ibi an de licentia prælati poſſit monachus exercere procurationem pro alio monaſterio,& per Io.de Turre Crem.in c.nullus.2.quęſ.6.vbi an monachus poſſit eſſe procurator de mandato epiſcopi. Henri.Ferran.

c Quod ſic.Idem Io.& Ia.6.q.1.de præſentium.& alios,qui tene[illegible] de de poſtu.c.2.ſuper 1.gl.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN